

Asia: VN/36258/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca pitää hyvänä, että hallituksen esityksen mukaisesti nuoren ammatillista kuntoutusta on edelleen mahdollista saada ilman sairaus- tai vammadiagnoosia. Tavoite turvata nuorten pääsy tarkoituksenmukaisiin ammatillisen kuntoutuksen palveluihin oikea-aikaisesti on myös kannatettavaa.

Nuotti-valmennus on tärkeää nähdä osana nuorille suunnattua palvelujärjestelmää ja sen kehittämistä. On hyvä selkeyttää mihin palvelutarpeisiin juuri Nuotti-valmennuksella voidaan vaikuttaa erityisesti NEET-nuorten kohdalla. Yhteistyötä ja saumattomia palveluketjuja nuorille olisi tärkeää kehittää yhteistyössä hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Myös eri kuntoutusmuotojen, kuten Nuotti-valmennuksen ja sosiaalihuollon sosiaalisen kuntoutuksen ryhmämuotoisia palveluja on tapauskohtaisesti järkevää yhdistää (vrt. Turunen ym. 2020).

Tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa on hyvä huomioida, että erityisesti NEET-nuorten kohdalla työllisyys- ja opintopolut voivat olla hauraita ja osalla voi olla tarvetta rinnalla kulkevaan valmennukselliseen tukeen esimerkiksi opintojen jo alettua. Tukea tarvitsevista opiskelijoista ja heidän kuntoutumispoluistaan ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa, joten lakimuutoksen vaikutuksia on tarpeen seurata.

Nuotti-valmennuksen ajalta kuntoutusrahan maksamisen käytäntöjen on hyvä olla yhdenvertaisia suhteessa muihin vastaaviin kuntoutuspalveluihin saavien tilanteisiin. Mahdollisuutta kuntoutusrahaan olisi kuitenkin tärkeää arvioida tilannekohtaisesti. On hyvä, että lakiesityksessä huomioidaan tilanteet, joissa kuntoutusrahaa voitaisiin edelleen myöntää (valmennuksellinen palvelu matkoineen

kestää vähintään neljä tuntia päivässä). Taloudellisella tilanteella on merkitystä kuntoutumisen näkökulmasta (Koivisto ym. 2023, 55).

Hallituksen esityksessä todetaan, että muutos kuntoutusrahan maksamiseen Nuotti-valmennuksen ajalta kannustaisi jo kuntoutuksen aikana ilmoittautumaan työttömäksi työnhakijaksi työvoimaviranomaiseen ja hakeutumaan työvoimapalvelujen piiriin työttömyysetuuden saamiseksi. Nuori voisi siis hakea esimerkiksi työttömyysetuutta, koska Nuotti-valmennukseen osallistuminen ei estäisi työttömyysetuuden saamista. Socca esittää, että hallituksen esitykseen kirjataan valtakunnallisten yhtenäisten käytäntöjen turvaamiseksi, että Nuotti-valmennukseen osallistuminen kirjataan työllistymis-/aktivointisuunnitelmaan ja oikeus työttömyysetuuteen säilyy ilman työnhakuvelvoitetta. Tukea tarvitseva nuori tarvitsee mahdollisuuden keskittyä kuntoutumiseen.

Lähteet:

Koivisto, Jaana-Maija ym. 2023. NUOTTI-valmennuksella kouluun ja työhön Monimenetelmällinen tutkimus NUOTTI-valmennukseen ohjautumisesta ja valmennuksen toteutumisesta ja vaikutuksista. Kela. Työpapereita 181 | 2023. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/1195d10d-2630-47c4-8592-5a0e98e0a51a/content>

Turunen, Jari & Juvonen, Tarja & Seppä, Sari & Satomaa, Anna & Siitonen, Ville. 2020. Rytmiä ja rakennetta arkeen. Sosiaalista ja ammatillista kuntoutusta yhdistävä nuorten kuntoutuksen kehittämishanke Saku. Helsinki: Kela. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/f0971b57-e6b4-4f33-b7d9-a8cdd617a624/content>

Heino Petteri
Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Socca